

Prispeval Jernej Prodnik
Sreda, 10 December 2008 23:00

Pisati o albumu, ki je nastajal več kot polovico mojega življenja, ni ravno mačji kašelj. Še manj, ker gre za album, ki bi v preteklosti po količini dvignjenega prahu lahko sproti bleščeče čistil celotno staro celino. In navsezadnje, ker je govora o albumu skupine, ki je pred leti z lahkoto lep čas kraljevala v mojem predvajalniku glasbenih ploščkov.

Zaradi vseh že v uvodu navedenih dejstev je lahko jasno, da bo pri recenziji le stežka šlo za nepristransko pisanje. Za takšne bi s precej velikimi težavami lahko označili pravzaprav le redke recenzije, a to postane še posebej očitno prav pri Chinese Democracy. Vsi avtorji so se namreč v recenzijah, ki sem jih prebral do danes, obregnili ob fakte, ki s samo glasbo nimajo prav veliko skupnega. Zakaj točno bi bilo pri ocenjevanju albuma pomembno kdo igra v skupini danes in kdo je v preteklosti? Ali kako dolgo je nastajal album? Se to sprašuje pri izdani knjigi? Se od literarnega dela, ki je nastajalo več kot desetletje, ne le pričakuje, ampak brezkompromisno zahteva, da bo popolnoma spremenilo miselne tokove in se ga v primeru, da tega smešno zastavljenega cilja ne doseže, označi za popoln neuspeh?

Moja pristranskost je bila zato tudi svojevrstna – ocenjeval sem glasbo. Stvari, ki se mi pri poslušanju same glasbe ne zdijo pomembne ter so potom nastajanja morda spremljale nek album, poizkušam pustiti ob strani. Ob tem pa se mi ne zdi na primer nepomembno, kakšna osebnost je Axl Rose, kakšni so bili prejšnji albumi skupine Guns N' Roses, kaj nudi mainstreamovska glasba danes ter v kakšni družbi sploh živimo.

V času nastajanja tega albuma se je Amerika nevarno približala stanju, ko bi njeno demokracijo lahko začeli primerjati s tisto demokracijo, ki jo imajo na Kitajskem. Razumevanje naslova albuma, ki je javnosti poznan že precej časa, in je s strani američanov požel precej šal na svoj račun, se je tako ironično obrnilo v čisto drugo smer, ko je svet to velesilo najprej začel zasmehovati, potem pa čisto odkrito zavračati. Namesto, da bi gibanja na Kitajskem prinesla demokracijo, so anti-gibanja prinesla svet, ki se približuje totalnosti.

S spremembami, ki so se zgodile in ki so, tako ali drugače, vendarle prinesle v svet žarke upanja, se je pravzaprav uresničila napoved pesmi Madagascar. Svoj glas v enem izmed svojih najbolj znanih govorov v njej dviga Martin Luther King mlajši; da, končno smo svobodni. Ne? What we've got here is a failure to communicate! Izjavo iz Cool Hand Luka je Axl Rose uporabil še drugič in komunikacija je eno izmed bistev političnega, osnova demokraciji. Gre za razpad komunikacijskih sposobnosti.

Nekaj je jasno, pristop ter zvok Chinese Democracy je za osrednji glasbeni tok vsaj delno nekonvencionalen, teži že celo v progresivne vode, zato ne bo presenečenje, če bodo nad albumom morda vihali nosove tudi kakšni rockerski puristi. Sestavljen je iz večplastnih aranžmajev, ki bi lahko komu zaradi pomanjkanja igranja na prvo žogo delovali konfuzno; dejansko so pesmi velikokrat raztreščene na vse strani, a obenem za takšen pristop kot celota neverjetno koherentne. Takšno raznovrstnost si lahko drzne kot negativno komponento neke glasbe ocenjevati le res pogumen (ali pa naiven) recenzent.

Prispeval Jernej Prodnik
Sreda, 10 December 2008 23:00

Vokal Axl Rosa je še zmeraj nezamenljiv, kljub močno spremenjenemu zvoku, kjer je pomembno funkcijo dobila elektronika, se zdi, da je glasbeno gledano Chinese Democracy skoraj logično nadaljevanje dvojčka Use Your Illusion. Gre za nov skok v razvoju zvoka, ki išče iz mnogih vplivov a se obenem ne uklanja nobenemu, niti se ne podreja obstoječim smernicam temveč jih za mainstream kvečjemu ustvarja.

Soliden tok albuma, ki večino časa teče kot namazan, na žalost kvarita dve pesmi, ki sicer prispevata k kvantiteti, ki po nekih nenavadnih (pa zato ne presenetljivih) kriterijih postaja vedno pomembnejši faktor, a obenem izključno zbijata kvaliteto plate. Prednjači še posebej Scraped, kjer na začetku cvili Zbor dunajskih dečkov, ki počasi mutirajo v Axl Rosa. Tako besedilno kot produkcijsko gre za katastrofalen izdelek, na eni strani cefrajo album idealistične nebuloze v besedilu, na drugi pa naravnost nehumano lepljenje odpetih verzov v celoto, kar postane ob nekajkratnem poslušanju prav boleče očitno. Čemu se gre zahvaliti, da nekajčlanske ekipe, ki je stala za albumom, to ni zmotilo, vedo le sami. Tudi v primeru, da komad ne bi vključeval večglasnega petja, bi pesem v živo bilo najbrž nemogoče odpeti v takšni obliki, razen če so inženirji društva za promocijo Axl Rosa izumili napravo, ki mu omogoča dihanje istočasno ko stiska zrak iz pljuč (beri: poje).

Če gre pri Scraped za pravo katastrofo iz skoraj vseh perspektiv, je Riad N' The Beduins po kakovosti le malce nad njim. Poleg tega, da je pesem v skoraj vseh pogledih preprosto dolgočasna, je tudi besedilo nekje pod splošnim povprečjem. Gre za precej očiten Axlov besedni napad bodisi na bivše člane skupine ali pa na medije in novinarske pisune, kar postaja počasi že obsesivna zvezda stalnica v repertoarju nerazumljenega genija (na medije bi namreč lahko navezali še kakšno besedilo na albumu). Rose je po eni strani v egocentrični maniri očitno spregledal, da ni edini tarča napadov, kajti gre za strukturno danost delovanja medijske industrije, ki se pač napaja v senzacionalizmu ... In Rose je medijem zmeraj dajal več kot dovolj gradiva, da je lahko bil na tapeti. A po drugi strani gre tudi za nezmožnost samo-refleksije in kritičnega premisleka o lastnem glasbenem ustvarjanju, kar pravzaprav več kot jasno kažeta prav omenjena štikla.

Rose se v besedilih pogosto giblje po robu in od interpretacije posameznika je odvisno na katero stran ga po njegovem mnenju zanaša. Sposoben je izjemne introspekcije, a lahko ga zanaša v egocentričnost in povečevanje samega sebe kot centra sveta. Zmore pokazati kritičen razmislek ali preprosto teženje in zbanalizirano napadanje ter udrihanje sem ter tja.

Kljub morebitnim lapsusom ali težavnosti Axlove persone, plata daje občutek vsebine, ki se ga na žalost najde pri redkih skupinah glavnega glasbenega toka, med njimi lahko kot posebej negativen primer izpostavim Velvet Revolver, ki so neposredno navezani na Guns N' Roses. V mainstreamu milo rečeno kraljuje fantastičen drek plehkosti, in globočine v katere se spušča, lahko opisujemo le v superlativih; v tem pogledu so Guns N' Roses vendarle prijetna popestritev situacije. Morda pa kažejo tudi zmožnost, da bi glavni tok vsaj malce preusmerili v drugo smer, kar so pravzaprav že počeli; podobno kot lahko v okviru strukturnih omejitev, torej z nujnim iskanjem kompromisov ter popuščanjem, na dolgi rok počne Obama. Družbene strukture je pač potrebno prevpraševati na več nivojih in na daljši rok.

Neizpodbitno dejstvo je tudi, da je uveljavljenim skupinam veliko lažje štancati med seboj zelo

Prispeval Jernej Prodnik
Sreda, 10 December 2008 23:00

podobne si albume, s podobnim stilom, kot pa poizkušati najti nov zvok, iznajti nekaj drugačnega, raziskovati v druge smeri. Guns N' Roses so izbrali napornejšo pot, ki je zame edina sprejemljiva. Na mestu zamrznjenosti v času in prostoru, ki se ga poslužuje večina, je glasba vedno redkeje videna kot popotovanje; kot se spreminjajo družba in ljudje v njej, se spreminja tudi videnje glasbe. Ali kot bi pri Theodorju W. Adornu za glavno tezo izpostavil Dušan Rutar: »Družbeno je zato že vselej zapisano v glasbeni material, le da posamezniki tega praviloma ne vedo«. Današnja družba proizvaja atomarne individue, histerične vase zaprte posameznike, ki odgovore na svoje stanje velikokrat iščejo, kjer jih ni (morda gre za prefrigano uporabo Some, bi dejal Aldous Huxley). Axl Rose z raziskovanjem lastnih strahov ter osebnosti ni nobena posebnost, ampak preprosto eden izmed mnogih.

Pomembneje je zato, ali zmore to iskanje prevesti navzven, če zna najti kakršnekoli koristne odgovore. Adorno in Horkheimer bi to definirala preko zmožnosti refleksije; torej ali umetnik »brez ugovora zapisuje površino družbene realnosti« ali zmore iskati tisto pravo realnost, ki se skriva pod površjem. Album lahko interpretiramo tako ali drugače in morda je pretiravanje, da se nekatere dele albuma zastopi kot iz introspekcije izhajajočo alegorijo celotne družbe. Ali pač ne? Če se še enkrat spomnimo na raznovrstnost albuma postane jasno, da lahko gre prav za vprašanje preslikovanja družbene realnosti.

To je lahko v glasbi prisotno nenamerno, a v tem primeru ni bilo tako; Rose je prav to izpostavljal kot pomembno lastnost albuma. Morda bo še več odgovorov podal čas, Appetite for Destruction je skoraj perfekten odsev osemdesetih, a se skupina tega najbrž sploh ni zavedala. V vsakem primeru je Rose v mnogih pogledih osebno zrasel, kljub gnilemu otroštvu počasi premaguje lastne strahove in ta album lahko razumemo kot enega izmed pomembnih mejnikov; korakov na poti, posuti s trnjem.

Ocena : 8/10